

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ ๔
The 4th National and International Conference, 2024

เนื่องในวาระครบรอบวันสถาปนา ๔๐ ปี วิทยาเขตเชียงใหม่
On the occasion of 40 Years Anniversary, Chiang Mai Campus

ภูมิพลังสร้างสรรค์ และพุทธนวัตกรรมในสังคมร่วมสมัย

Soft Power and Buddhist Innovations
for Contemporary Society

SBCS

วันที่ ๒๓-๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๗
Date: 23rd – 24th August 2024

ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

At Mahachulalongkornrajavidyalaya University Chiang Mai Campus

PaMiang Sub-district, Doisaket District, Chiang Mai, Thailand

ผลกระทบของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นต่อความเหลื่อมล้ำ ทางสังคมในประเทศไทย

The Impact of Decentralization on Social Inequality in Thailand

พระมหาจักรพันธ์ สุรเตโช (สุระโพธา), พระมหาจตุรงค์ จตุวโร (ร้อยกา)

ทรงวุฒิ รัตน์ะ, กฤษฎายุทธ เตจ๊ะดี

PhramahaJakkaphan Suratejo, Phramaha Jaturong Catuvaro, Songwut Rattana

Krisadayooth Tejadee

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Chiang Mai Campus

Email: Krisadadgooth76@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระจายอำนาจไปสู่ระดับท้องถิ่นในประเทศไทย โดยในปัจจุบันมีแนวโน้มที่อำนาจและการตัดสินใจส่วนใหญ่ได้ถูกนำไปสู่ระดับท้องถิ่นมากขึ้น บทความนี้ทำการวิเคราะห์ผลกระทบทางสังคมที่เกิดขึ้นจากปัจจัยดังกล่าว การศึกษานี้ใช้วิธีการเชิงคุณภาพ โดยการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลจากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมและความคิดเห็นของประชากรต่อปัญหาที่เกิดขึ้นจากการกระจายอำนาจท้องถิ่น

ผลการศึกษาพบว่า การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมีผลกระทบต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคมในประเทศไทย ดังนี้ 1) ด้านบวก การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ โดยเฉพาะในชนบท ช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณะ เช่น การศึกษา สาธารณสุข และสาธารณสุขโปโภค ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ และ 2) ด้านลบ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอาจเพิ่มความเหลื่อมล้ำทางการคลังระหว่างท้องถิ่น อาจนำไปสู่ปัญหาการทุจริต อาจสร้างภาระงานและค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมให้กับท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา พบว่า การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมีผลกระทบต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคมในประเทศไทยทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น รัฐบาลควรมีนโยบายและกลยุทธ์เพื่อสนับสนุนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์สำคัญๆ ได้แก่ พัฒนาระบบการเงินท้องถิ่นเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการคลังระหว่างท้องถิ่น ส่งเสริมธรรมาภิบาลและการตรวจสอบการใช้อำนาจของท้องถิ่น สนับสนุนให้ท้องถิ่นมีศักยภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรและบริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น, ความเหลื่อมล้ำทางสังคม, ประเทศไทย

Abstract

This article aims to study the impacts of decentralization on local governance in Thailand. Currently, there is a growing trend toward transferring more power and decision-making authority to the local level. The article analyzes the social impacts resulting from this shift. This study utilizes a qualitative approach by reviewing and analyzing data from relevant research literature to understand the behaviors and opinions of the population regarding issues arising from local decentralization.

The findings indicate that decentralization has both positive and negative effects on social inequality in Thailand: 1) On the positive side, decentralization helps reduce income inequality, particularly in rural areas, by increasing access to public services such as education, healthcare, and infrastructure. It also promotes citizen participation in decision-making. 2) On the negative side, decentralization may increase fiscal inequality between localities, potentially lead to corruption, and impose additional workloads and expenses on local governments.

The study suggests that while decentralization impacts social inequality in both positive and negative ways, the government should implement policies and strategies to support effective decentralization. Key strategies include developing local financial systems to reduce fiscal inequality between localities, promoting good governance and oversight of local authorities, and empowering local governments to efficiently manage resources and public services.

Keywords: decentralization, social inequality, Thailand

บทนำ

ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมในประเทศไทยเป็นปัญหาเรื้อรังที่มีมานานหลายทศวรรษ ปัญหาความเหลื่อมล้ำนี้สะท้อนให้เห็นจากช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนที่ถ่างกว้างขึ้นอย่างต่อเนื่อง สาเหตุของปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมมีหลายประการ หนึ่งในสาเหตุสำคัญคือระบบการปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจที่รัฐบาลส่วนกลางควบคุมการตัดสินใจและจัดสรรทรัพยากรทั้งหมด ระบบการปกครองแบบนี้ทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการคลังระหว่างพื้นที่ต่างๆ พื้นที่ที่อยู่ใกล้ศูนย์กลางอำนาจมักได้รับการพัฒนาและมีโอกาสทางเศรษฐกิจมากกว่าพื้นที่ที่อยู่ห่างไกล

นโยบายที่มีผลความเหลื่อมล้ำของประเทศไทยมากที่สุดคือการใช้จ่ายรัฐด้านสวัสดิการและด้านสังคม และนโยบายภาษี ซึ่งรัฐบาลไทยทุกยุคสมัยที่ผ่านมายังมิได้ใช้นโยบายทั้งสองด้านนี้ ในการลดความเหลื่อมล้ำมากเท่าที่ควร โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วทั่วไป ระบบภาษีไทยยังมีช่องว่างให้คนรวยเสียภาษีน้อยกว่าความสามารถมาก ไม่ว่าจะเป็นการขาดภาษีที่เก็บบนฐานทรัพย์สิน การหลีกเลี่ยงภาษีหลากหลายประเภท ส่วนด้านสังคมสวัสดิการนั้น ประชาชนไทยยังห่างไกลจากความฝันของ ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์ในเรื่องสวัสดิการถ้วนหน้า ‘จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน’ มากโดยเฉพาะสำหรับผู้ทำงานนอกระบบ เด็กเล็ก ลูกหลานผู้มีรายได้น้อยและผู้สูงวัยที่ขาดคนดูแล โอกาสในการพัฒนาตัวเองของผู้ต่างชนวนะก็ยิ่งห่างกันมาก (สมชัย จิตสุชน, 2558: 3)

ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมในประเทศไทยเป็นประเด็นสำคัญที่ถูกถกเถียงและวิเคราะห์โดยนักวิชาการและหน่วยงานต่างๆ มาอย่างยาวนาน สาเหตุของปัญหาความเหลื่อมล้ำนั้นมาจากปัจจัยหลายประการ ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือ โครงสร้างการปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจที่รัฐบาลส่วนกลางมีอำนาจในการตัดสินใจและจัดสรรทรัพยากรส่วนใหญ่ ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในด้านต่างๆ เช่น รายได้ การเข้าถึงบริการสาธารณะ โอกาสทางการศึกษา และโอกาสทางเศรษฐกิจ

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นถูกมองว่าเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม แนวคิดการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมีมานานหลายทศวรรษ แต่เพิ่งได้รับการนำมาพัฒนาทฤษฎีและปฏิบัติอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นหมายถึงการกระจายอำนาจ หน้าที่ และทรัพยากรจากรัฐบาลส่วนกลางไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการจัดการบริการสาธารณะและตัดสินใจเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น และช่วยให้ท้องถิ่นสามารถจัดสรรทรัพยากรเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมี

ประสิทธิภาพมากขึ้น

รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบัน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา การกระจายอำนาจให้แก่ ท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของตนเอง มีการบัญญัติไว้เป็นหมวดการปกครองท้องถิ่นที่ชัดเจน โดยวางหลักการว่าท้องถิ่นต้องมีความเป็นอิสระและสามารถปกครองตนเองได้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ถูกจัดตั้งขึ้นทั่วประเทศทั้งในรูปแบบทั่วไปและรูปแบบพิเศษ มีอำนาจหน้าที่และภารกิจมากมายตามที่กฎหมายกำหนด โดยสามารถเลือกตั้งและถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ เมื่อมีการทุจริตต่อหน้าที่ นอกจากนี้ประชาชนในท้องถิ่นยังสามารถเสนอกฎหมายในเรื่องท้องถิ่นของตนเองได้ ซึ่งในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ได้ให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถลงประชามติในเรื่องที่เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนได้ และลดจำนวนประชาชน ที่จะเข้าชื่อถอดถอนนักการเมืองท้องถิ่นและการเสนอกฎหมายท้องถิ่น เพื่อให้ทำได้ง่ายขึ้นในรัฐธรรมนูญปี 2540 มีการบัญญัติไว้เป็นหมวดการปกครองท้องถิ่นที่ชัดเจน โดยวางหลักการว่าท้องถิ่นต้องมีความเป็นอิสระและสามารถปกครองตนเองได้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ถูกจัดตั้งขึ้นทั่วประเทศทั้งในรูปแบบทั่วไปและรูปแบบพิเศษ มีอำนาจหน้าที่และภารกิจมากมายตามที่กฎหมายกำหนด (ดาวานา เกตุทอง, 2563, น.46) อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อถกเถียงเกี่ยวกับผลกระทบของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคม บางงานวิจัยพบว่า การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นช่วยลดความเหลื่อมล้ำ ในขณะที่บางงานวิจัยพบว่า การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอาจเพิ่มความเหลื่อมล้ำ

ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมอาจนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรม ความไม่สงบทางสังคม และปัญหาอื่นๆ อีกมากมาย ดังนั้น การศึกษาผลกระทบของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมในประเทศไทย

ประเด็นสำคัญที่ต้องศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคมในประเทศไทย ได้แก่

1. รูปแบบและขอบเขตของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทย
2. กลไกและกระบวนการที่การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นส่งผลกระทบต่อความเหลื่อมล้ำ

ทางสังคม

3. ผลกระทบของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นต่อความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และความเหลื่อมล้ำด้านอื่นๆ

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลกระทบของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคม

5. นโยบายและกลยุทธ์ที่ควรดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

การศึกษาผลกระทบของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคมในประเทศไทย มีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ช่วยให้เข้าใจกลไกและกระบวนการที่การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคม

2. ช่วยให้ทราบรูปแบบและขอบเขตของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นที่มีผลต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคม

3. ช่วยให้สามารถกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมให้การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมมีผลกระทบต่อประเทศไทยในหลายๆ ด้าน ประการแรก ความเหลื่อมล้ำเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ประการที่สอง ความเหลื่อมล้ำนำไปสู่ปัญหาทางสังคมต่างๆ เช่น อาชญากรรม ความรุนแรง และปัญหาสุขภาพจิต ประการที่สาม ความเหลื่อมล้ำเป็นภัยคุกคามต่อประชาธิปไตย ยิ่งในปัจจุบันเป็นยุคที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของทุกคน ยิ่งวิกฤตสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 ที่ผ่านมามีผลกระทบบ้างอย่างรุนแรงต่อเศรษฐกิจและสังคมอย่างมาก โดยเฉพาะคนด้อยโอกาสที่ไม่มีทางเลือกในการทำงานมากนัก ข้ำเติมโอกาสทางเศรษฐกิจและรายได้ที่น้อยอยู่แล้ว จึงเป็นปัญหาช่องว่างทางรายได้และโอกาสในการทำมาหาเลี้ยงชีพ ยิ่งจะทำให้ความเหลื่อมล้ำหรือความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจสังคมมากขึ้นเรื่อย ๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ หากใครยังเข้าไม่ถึงโลกออนไลน์พวกเขาก็จะขาดโอกาสในการเข้าถึงความช่วยเหลือต่าง ๆ ตามไปด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะในกลุ่มคนจน ซึ่งมีต้นทุนชีวิตต่ำกว่าคนทั่วไป โอกาสที่พวกเขาจะถูกความเหลื่อมล้ำทับซ้อนสูงในสังคมยุคชีวิตวิถีใหม่จึงมีมากขึ้น (พระณัฐวุฒิ พันทะลี และคณะ, 2565, น.206-207)

ดังนั้น การศึกษาผลกระทบของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมในประเทศไทย

นิยามความหมายของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และความเหลื่อมล้ำทางสังคม ความหมายของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น หมายถึง ระบบการปกครองที่ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกิจการท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการกระจายอำนาจ การตัดสินใจ และทรัพยากรจากส่วนกลางไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

โกวิท พวงงาม นิยามว่า การกระจายอำนาจการปกครอง คือ การที่มีองค์กรซึ่งมีอาณาเขต มีความเป็นอิสระในการปกครองและการบริหารตนเอง มีประชาชน มีอำนาจหน้าที่ มีรายได้ตามกฎหมาย รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน ซึ่งประชาชนในพื้นที่ มีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเอง สามารถร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาชุมชน ซึ่งอาจกระทำผ่านตัวแทนของประชาชน (โกวิท พวงงาม, 2554, น.16)

สรุป การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น คือ กระบวนการที่อำนาจหรือความสามารถในการตัดสินใจและการควบคุมการดำเนินการของรัฐหรือองค์กรใหญ่ ๆ ถูกนำมาซึ่งระดับท้องถิ่นหรือชุมชนในระดับต่ำกว่า เช่น การมอบอำนาจให้กับเทศบาลท้องถิ่นในการจัดการทางการเมือง การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ หรือการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ

ความหมายของความเหลื่อมล้ำทางสังคม

ความเหลื่อมล้ำทางสังคม หมายถึง สภาพการณ์ที่บุคคลหรือกลุ่มคนในสังคมมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร สิทธิ และโอกาสต่างๆ แตกต่างกันอย่างไม่เท่าเทียมกัน

ความเหลื่อมล้ำทางสังคม หมายถึง ความแตกต่างในโอกาสและผลลัพธ์ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคม

อรอนงค์ ทวีปรีดา (2559, น.52) ได้อธิบายว่า ความเหลื่อมล้ำ คือ ความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายทรัพยากรและฐานะความเป็นอยู่ของประชากรในประเทศ หรือสถานการณ์ที่บุคคลหนึ่งได้รับบางอย่างที่คนอื่นไม่ได้รับ โดยไม่ได้ครอบคลุมเฉพาะความแตกต่างด้านรายได้หรือความมั่งคั่ง แต่ยังรวมถึงความไม่เท่าเทียมกันของโอกาส การเข้าถึงทรัพยากรและบริการพื้นฐานทางสังคม

สรุป ความเหลื่อมล้ำทางสังคมเกิดขึ้นเมื่อมีความแตกต่างหรือความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงทรัพยากร โอกาส หรือสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มหรือบุคคลที่มีอำนาจและที่ไม่มีอำนาจในสังคม เช่น ความเหลื่อมล้ำทางสังคมสามารถเกิดขึ้นจากความแตกต่างในรายได้ การศึกษา การเข้าถึงบริการสาธารณะ เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมและความไม่เป็นธรรมในสังคมได้

ความสัมพันธ์ระหว่างการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นหัวข้อที่น่าสนใจเนื่องจากมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อกัน นั่นคือ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นกระบวนการที่อำนาจหรือความสามารถในการตัดสินใจและควบคุมการดำเนินงานถูกนำไปยังระดับท้องถิ่นหรือชุมชน สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางนโยบาย การบริหารจัดการ และการพัฒนาท้องถิ่นได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคม จากการกระจายอำนาจที่ไม่สมดุลหรือการบริหารที่ไม่เท่าเทียม อาจทำให้เกิดความแตกแยก ความขัดแย้ง หรือความไม่เท่าเทียมทางสังคมในชุมชนหรือท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองปรากฏอยู่ในลักษณะที่การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นที่ไม่เท่าเทียมอาจส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม การกระจายอำนาจที่ไม่มีการควบคุมหรือการปรับปรุงให้เท่าเทียมสามารถเพิ่มความขัดแย้งและความไม่เท่าเทียมในสังคมได้

แนวคิดทฤษฎีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

แนวคิดทฤษฎีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเน้นไปที่กระบวนการที่อำนาจหรือความสามารถในการตัดสินใจและควบคุมการดำเนินงานถูกนำไปยังระดับท้องถิ่นหรือชุมชน ซึ่งสามารถเกิดจากหลายปัจจัยและมีการสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ-สังคมด้วยกัน นี่คือบางแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

1. แนวคิดการกระจายอำนาจ (Decentralization) ทฤษฎีนี้เน้นการโอนอำนาจและความรับผิดชอบจากระดับกลางหรือส่วนกลางไปสู่ระดับท้องถิ่น ซึ่งมีเป้าหมายที่จะเพิ่มความเชื่อมั่นและความเข้าใจในการบริหารจัดการที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากขึ้น การกระจายอำนาจสามารถช่วยลดปัญหาความไม่เท่าเทียมในการแบ่งส่วนทรัพยากรและการเข้าถึงบริการสาธารณะได้ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเชื่อกันว่าสามารถช่วยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่น โดยมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดสรรทรัพยากรและดำเนินการตามความต้องการของท้องถิ่น

2. แนวคิดการกำหนดนโยบาย (Policy-making) ทฤษฎีนี้เน้นถึงกระบวนการในการกำหนดนโยบายที่มีการตัดสินใจที่ระดับท้องถิ่น การกำหนดนโยบายที่อาจเป็นผลมาจากความต้องการและข้อกังวลของชุมชนหรือท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งสามารถช่วยเพิ่มความมั่นคงและความเป็นอิสระของท้องถิ่นในการพัฒนาตนเองได้

3. แนวคิดภาวะเงื่อนไขสังคม (Social Conditions) ทฤษฎีนี้เน้นถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างสังคม และความต้องการของชุมชนที่มีการเติบโตและเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้เกิดความต้องการในการ

จัดการที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการเหล่านี้ได้

4. แนวคิดการพัฒนาท้องถิ่น (Local Development) ทฤษฎีนี้เน้นการกระทำที่เป็นการดำเนินการจากท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาและเสริมสร้างความแข็งแกร่งของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งการพัฒนาท้องถิ่นสามารถเป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มความเข้มแข็งและความสามารถในการจัดการและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน

5. หลักการประชาธิปไตย มุ่งเน้นไปที่การมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนมีสิทธิมีเสียงในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ของสังคม การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกิจการท้องถิ่น

6. แนวคิดเรื่องเริ่มต้นที่ท้องถิ่น (Subsidiarity) คือแนวคิดที่มุ่งเน้นให้หน่วยงานระดับท้องถิ่นเป็นผู้มีบทบาทหลักในการทำภารกิจเพื่อตอบสนอง ความต้องการที่หลากหลายของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นจนเต็มกำลังและขีดความสามารถของหน่วยงาน ในระดับท้องถิ่นนั้นโดยที่หน่วยงานหรือรัฐในส่วนกลาง เป็นเพียงผู้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมเท่านั้น แทนที่จะให้รัฐบาลกลางเป็นผู้ดำเนินการ

7. ทฤษฎีการปกครองตนเอง มุ่งเน้นไปที่สิทธิของชุมชนในการปกครองตนเอง ชุมชนมีสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ของชุมชน การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น สอดคล้องกับทฤษฎีการปกครองตนเอง โดยมอบอำนาจให้ท้องถิ่นเป็นตัวแทนของชุมชนในการบริหารจัดการกิจการท้องถิ่น

8. ทฤษฎีการกระจายความเสี่ยง มุ่งเน้นไปที่การลดความเสี่ยง การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเชื่อกันว่าสามารถช่วยลดความเสี่ยงของการตัดสินใจที่ผิดพลาด โดยมอบอำนาจให้ท้องถิ่นตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ของท้องถิ่น

ทฤษฎีเหล่านี้ช่วยอธิบายถึงกระบวนการและผลที่เกิดขึ้นเมื่อมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม-เศรษฐกิจ และการตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

หลักการสำคัญของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ได้แก่

1. การกระจายอำนาจ อำนาจในการบริหารจัดการกิจการท้องถิ่นควรกระจายจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น

2. การมีส่วนร่วม ประชาชนในท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกิจการท้องถิ่น

3. ความรับผิดชอบ ท้องถิ่นต้องรับผิดชอบต่อประชาชนในท้องถิ่น

4. ความโปร่งใส ท้องถิ่นต้องบริหารจัดการกิจการท้องถิ่นอย่างโปร่งใส
องค์ประกอบสำคัญของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

1. การกระจายอำนาจทางการเมือง มอบอำนาจให้ท้องถิ่นในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ในพื้นที่ของตน

2. การกระจายอำนาจทางการคลัง มอบรายได้และทรัพยากรให้ท้องถิ่นเพื่อบริหารจัดการกิจการท้องถิ่น

3. การกระจายอำนาจทางการบริหาร มอบอำนาจให้ท้องถิ่นในการบริหารจัดการบริการสาธารณะต่างๆ ในพื้นที่ของตน

รูปแบบของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของแต่ละประเทศ รูปแบบทั่วไปของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ได้แก่

1. การกระจายอำนาจแบบมอบหมาย รัฐบาลกลางมอบหมายอำนาจหน้าที่บางประการให้กับท้องถิ่น ท้องถิ่นมีอำนาจในการบริหารจัดการกิจการท้องถิ่นตามกรอบที่กำหนดโดยรัฐบาลกลาง

2. การกระจายอำนาจแบบแบ่งปัน รัฐบาลกลางและท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ร่วมกันในการบริหารจัดการกิจการท้องถิ่น

3. การกระจายอำนาจแบบปกครองตนเอง ท้องถิ่นมีอำนาจในการบริหารจัดการกิจการท้องถิ่นโดยอิสระ รัฐบาลกลางมีบทบาทในการกำกับดูแลและสนับสนุนท้องถิ่น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

1. บริบททางการเมือง ระบบการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย

2. บริบททางเศรษฐกิจ ระดับความมั่งคั่ง การพัฒนาเศรษฐกิจ

3. บริบททางสังคม วัฒนธรรม ประเพณี โครงสร้างสังคม

4. บริบททางสถาบัน กฎหมาย ระเบียบ กลไกการตรวจสอบ

ประโยชน์ของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

1. ลดความเหลื่อมล้ำ กระจายทรัพยากรและโอกาสไปยังท้องถิ่น

2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3. เพิ่มประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดีขึ้น

4. ส่งเสริมความรับผิดชอบ อปท. รับผิดชอบต่อประชาชน

5. เสริมสร้างประชาธิปไตย ประชาชนมีอำนาจมากขึ้น

ข้อจำกัดของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

1. ความเหลื่อมล้ำทางการคลัง ท้องถิ่นบางแห่งมีทรัพยากรไม่เพียงพอ
2. ปัญหาการทุจริต การใช้อำนาจมิชอบ
3. การขาดความสามารถ อปท. ขาดบุคลากร งบประมาณ เทคโนโลยี
4. ความขัดแย้ง ความขัดแย้งระหว่างส่วนกลางกับท้องถิ่น ระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่นเอง
5. การเมืองท้องถิ่น การเมืองท้องถิ่นอาจส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการกิจการท้องถิ่น
6. การกำกับดูแล การกำกับดูแลจากส่วนกลางอาจไม่เพียงพอ

แนวคิดทฤษฎีความเหลื่อมล้ำทางสังคม

แนวคิดทฤษฎีความเหลื่อมล้ำทางสังคม (Social Exclusion Theory) เป็นแนวคิดทางสังคมศาสตร์ที่ใช้เพื่ออธิบายและวิเคราะห์ปัญหาความไม่เท่าเทียมและการเข้าถึงทรัพยากรที่สังคมมีอย่างไม่เท่าเทียมกัน แนวคิดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เข้าใจถึงกระบวนการที่ทำให้บุคคลหรือกลุ่มต่างๆ ถูกขัดขวางหรือถูกแยกออกจากสังคมหรือกลุ่มสังคมใหญ่ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การยึดเหนี่ยว (Marginalization) บุคคลหรือกลุ่มที่ถูกยึดเหนี่ยวออกไปจากการเข้าถึงทรัพยากรหรือโอกาสทางสังคม ซึ่งอาจเกิดจากการไม่ได้รับการยอมรับหรือถูกขัดแย้งจากสังคมใหญ่
2. การยึดออก (Exclusion) การถูกยึดออกจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือระบบที่สำคัญของสังคม ทำให้บุคคลหรือกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรหรือสิทธิพิเศษต่างๆ ได้
3. การขัดขวาง (Segregation) การถูกแยกจากกลุ่มหรือสังคมใหญ่อย่างชัดเจน ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยต่างๆ เช่น ทางภูมิศาสตร์ สังคม หรือเชื้อชาติ
4. การแยกแยะ (Discrimination) การถูกตีความหมายเป็นผลส่วนตัวหรือถูกจำกัดในสิทธิหรือโอกาสต่างๆ เนื่องจากส่วนตัวของตนเอง เช่น ลักษณะภายนอก ต้นกำเนิด หรือคุณสมบัติทางสังคม

ทฤษฎีที่อธิบายความเหลื่อมล้ำทางสังคม อาทิ

1. ทฤษฎีการขัดแย้ง ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่า สังคมประกอบไปด้วยชนชั้นต่างๆ ที่มีความขัดแย้งกัน ชนชั้นที่ร่ำรวยควบคุมทรัพยากรและอำนาจ พวกเขาใช้ทรัพยากรและอำนาจเพื่อรักษาความได้เปรียบเหนือชนชั้นอื่นๆ
2. ทฤษฎีการทำหน้าที่ ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่า สังคมเป็นระบบที่มีโครงสร้างและ

หน้าที่เฉพาะ ความเหลื่อมล้ำทางสังคมเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างและหน้าที่ของสังคม จำเป็น
สำหรับการทำงานของสังคม

3. ทฤษฎีทุนทางมนุษย์ ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่า ทุนทางมนุษย์ เช่น การศึกษา ทักษะ
ประสบการณ์ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคม บุคคลที่มีทุนทางมนุษย์สูง
มีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิตมากกว่าบุคคลที่มีทุนทางมนุษย์ต่ำ

แนวคิดทฤษฎีความเหลื่อมล้ำทางสังคมมีความสำคัญในการวิเคราะห์และทำความเข้าใจ
เข้าใจถึงปัญหาความไม่เท่าเทียมและการยากจนในสังคม ซึ่งช่วยให้เข้าใจได้ว่าปัจจัยใดทำให้
บุคคลหรือกลุ่มใดถูกขัดขวางหรือถูกยึดออกจาก การเข้าร่วมและเข้าถึงทรัพยากรหรือโอกาส
ทางสังคมได้บ้าง

สาเหตุของความเหลื่อมล้ำทางสังคม อาจเกิดขึ้นหลายสาเหตุ เช่น โครงสร้าง
ทางเศรษฐกิจ ระบบเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรมอาจนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำทางสังคม นโยบาย
ของรัฐบาล นโยบายของรัฐบาลที่ไม่เหมาะสมอาจนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ปัจจัยทาง
สังคม ปัจจัยทางสังคม เช่น การเลือกปฏิบัติ การกีดกัน อาจนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำทางสังคม
ตัวอย่างเช่น ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ คนรวยมีรายได้มากกว่าคนจน ความเหลื่อมล้ำทางการ
ศึกษา คนรวยมีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมากกว่าคนจน ความเหลื่อมล้ำทางการเข้า
ถึงบริการสาธารณะ คนรวยมีโอกาสเข้าถึงบริการสาธารณะที่มีคุณภาพมากกว่าคนจน ความ
เหลื่อมล้ำทางโอกาส คนรวยมีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิตมากกว่าคนจน

ปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำของประเทศไทยมีผู้กล่าวไว้ในหลายบริบท ซึ่งภาครัฐได้
ให้ความสำคัญในด้านการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมเป็นอย่างมาก จะเห็นได้จากการกำหนด
นโยบายของรัฐบาลอันเป็นผลสะท้อนมาจากรัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ.2560 แม้ว่าก่อนหน้า
นั้นการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 รัฐบาลได้มีนโยบายที่จะขับ
เคลื่อนในหลายด้านในการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมไทย 1) ความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา
2) ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ 3) ความเหลื่อมล้ำในการถือครองที่ดิน 4) ความเหลื่อมล้ำในการ
เข้าถึงบริการสาธารณะ ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีทำให้สังคมไทยก้าวหน้าไปในหลายด้าน ทั้งการ
สร้างความมั่นคงด้านอาชีพ และรายได้ที่ทำให้จำนวนคนยากจนลดลง บริการทางการศึกษา
และสาธารณสุขขยายทั่วถึงมากขึ้น (ภุริวัจน์ ปุณยวุฒิปริตตา, 2561, น.42) ซึ่งความเหลื่อมล้ำ
ทางสังคมอาจเกิดขึ้นในหลายมิติ เช่น

1. ความเหลื่อมล้ำทางรายได้และความมั่งคั่ง ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ช่องว่างระหว่าง
รายได้ของคนรวยและคนจน เช่น บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีรายได้และความมั่งคั่งสูงมีโอกาสเข้าถึง
ทรัพยากรและบริการต่างๆ มากกว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีรายได้และความมั่งคั่งต่ำ

2. ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ เช่น บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีการศึกษาสูงมีโอกาสได้งานที่ดีและมีรายได้สูงกว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีการศึกษาต่ำ

3. ความเหลื่อมล้ำทางสุขภาพ การเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพ เช่น บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับการดูแลสุขภาพที่ดีมีโอกาสใช้ชีวิตได้ยาวนานและมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับการดูแลสุขภาพที่ไม่ดี

4. ความเหลื่อมล้ำทางโอกาส โอกาสในการประกอบอาชีพ การเลื่อนตำแหน่ง และการเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ เช่น บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและบริการต่างๆ มากกว่ามีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิตมากกว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและบริการต่างๆ น้อยกว่า

ผลกระทบของความเหลื่อมล้ำทางสังคม ความเหลื่อมล้ำทางสังคมอาจส่งผลกระทบต่อสังคมในหลายด้าน เช่น

1. ปัญหาความยากจน คนจนมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร สิทธิ และโอกาสต่างๆ น้อยกว่าคนรวย ส่งผลให้พวกเขาอยู่ในภาวะยากจน เช่น บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีรายได้และโอกาสต่ำมีโอกาสอยู่ในภาวะยากจน

2. ปัญหาอาชญากรรม ความเหลื่อมล้ำอาจนำไปสู่ความไม่พอใจและความโกรธแค้น ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรม เช่น บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ขาดโอกาสและทรัพยากรอาจหันไปพึ่งพาอาชญากรรม

3. ปัญหาสุขภาพ คนจนมีสุขภาพที่ต่ำกว่าคนรวย พวกเขามีโอกาสเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพน้อยกว่า

4. ปัญหาการศึกษา เด็กจากครอบครัวที่ยากจนมีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพน้อยกว่าเด็กจากครอบครัวที่รวย

แนวทางการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม มีหลายแนวทางที่สามารถนำมาใช้เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ตัวอย่างเช่น

1. การกระจายรายได้ รัฐบาลควรมีนโยบายเพื่อกระจายรายได้ให้ทั่วถึง เช่น การเก็บภาษีที่ก้าวหน้า การให้สวัสดิการแก่คนจน

2. การพัฒนาการศึกษา รัฐบาลควรมีนโยบายเพื่อพัฒนาการศึกษาให้ทั่วถึง เช่น การจัดการศึกษาฟรี การให้ทุนการศึกษา

3. การพัฒนาสาธารณสุข รัฐบาลควรมีนโยบายเพื่อพัฒนาสาธารณสุขให้ทั่วถึง เช่น การจัดบริการสาธารณสุขฟรี การสร้างโรงพยาบาลในชนบท

4. การส่งเสริมโอกาส รัฐบาลควรมีนโยบายเพื่อส่งเสริมโอกาสให้กับคนทุกกลุ่ม เช่น การฝึกอบรมทักษะอาชีพ การสนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อย

5. กระจายทรัพยากรอย่างเป็นธรรม รัฐบาลควรกระจายทรัพยากรอย่างเป็นธรรม เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร

6. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายและโครงการต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของพวกเขา

7. สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม ประชาชนควรรู้จักและเข้าใจปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม เพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไข

สรุป ความเหลื่อมล้ำทางสังคมเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคม การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำจำเป็นต้องใช้ความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

ผลกระทบของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคมเป็นหัวข้อที่น่าสนใจในการศึกษาเนื่องจากมีผลต่อความเป็นอยู่ของกลุ่มหรือชุมชนในสังคม โดยสามารถสรุปผลกระทบได้ดังนี้

1. การต่อต้านและความขัดแย้ง การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นที่ไม่เท่าเทียมอาจเพิ่มความขัดแย้งและความตั้งใจต่อต้านในชุมชนหรือกลุ่มที่ถูกกระทำอย่างไม่เท่าเทียมนั้น เช่น การไม่ได้รับการยอมรับในการตัดสินใจหรือการสร้างนโยบายที่สำคัญของท้องถิ่น

2. ความเสี่ยงในการพัฒนา ท้องถิ่นที่มีการกระจายอำนาจที่ไม่มีการควบคุมหรือการปรับปรุงให้เท่าเทียมอาจพบว่าการพัฒนาตนเองทางสังคมและเศรษฐกิจมีความเสี่ยงสูงขึ้น เนื่องจากขาดความสนับสนุนหรือการช่วยเหลือจากทางกลุ่มหรือองค์กรอื่นๆ ที่มีอำนาจและทรัพยากรที่สามารถช่วยเหลือได้

3. ความเสี่ยงในการเข้าถึงทรัพยากร การกระจายอำนาจที่ไม่เท่าเทียมอาจทำให้บางกลุ่มหรือบุคคลไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรหรือสิทธิพิเศษต่างๆ ได้ตามที่ควร เช่น การเข้าถึงบริการสุขภาพ การศึกษา หรือโอกาสในการทำงาน ซึ่งส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

4. ความขัดแย้งทางสังคม การกระจายอำนาจที่ไม่เท่าเทียมอาจทำให้เกิดความขัดแย้งทางสังคมระหว่างกลุ่มหรือชุมชนที่มีความเหลื่อมล้ำและกลุ่มหรือชุมชนที่มีอำนาจมากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความขัดแย้ง ความแตกแยก หรือการเป็นศัตรูกัน

5. การแก้ไขสังคมที่ยากลำบาก ท้องถิ่นที่มีการกระจายอำนาจที่ไม่เท่าเทียมอาจมีความยากลำบากในการแก้ไขปัญหาทางสังคม เนื่องจากขาดทรัพยากรหรือความสนับสนุนจากผู้อื่นที่มีอำนาจและความสามารถในการช่วยเหลือ

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นที่ไม่เท่าเทียมอาจมีผลกระทบลักษณะเช่นนี้ต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคมซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องการการพิจารณาและการแก้ไขที่เหมาะสมเพื่อลดความไม่เท่าเทียมและความขัดแย้งในสังคม

องค์ความรู้จากการศึกษา

ผลกระทบของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคมในประเทศไทย ชี้ให้เห็นถึงมิติที่หลากหลายและซับซ้อน องค์ความรู้ใหม่เหล่านี้ท้าทายมุมมองแบบดั้งเดิมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการกระจายอำนาจและความเหลื่อมล้ำ และนำเสนอแง่มุมที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

ผลกระทบ	ปัจจัยบริบท	กลไกการกำกับดูแล
<p>ผลกระทบเชิงบวก</p> <p>1. การกระจายอำนาจอาจส่งผลดีต่อความเหลื่อมล้ำ โดยเฉพาะในมิติของการเข้าถึงบริการสาธารณะและการมีส่วนร่วมทางการเมือง</p> <p>2. อปท. ที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส</p> <p>3. กลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เข้มแข็ง</p> <p>นโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น</p> <p>ผลกระทบเชิงลบ</p> <p>1. การกระจายอำนาจอาจขยายช่องว่างความเหลื่อมล้ำ</p> <p>2. อปท. ที่มีการบริหารจัดการอ่อนแอ</p> <p>3. ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน</p> <p>3. กลไกการกำกับดูแลที่ไม่เพียงพอและทั่วถึง</p> <p>4. นโยบายที่เอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มคนบางกลุ่ม</p>	<p>ความเหลื่อมล้ำทางโครงสร้าง</p> <p>1. ระดับความเหลื่อมล้ำทางรายได้และโอกาสที่มีอยู่ก่อนหน้าการกระจายอำนาจมีผลต่อผลลัพธ์</p> <p>2. ท้องถิ่นที่มีความเหลื่อมล้ำสูงอาจเผชิญกับอุปสรรคในการใช้ประโยชน์จากการกระจายอำนาจเพื่อลดความเหลื่อมล้ำลักษณะทางเศรษฐกิจ</p> <p>1. โครงสร้างเศรษฐกิจของท้องถิ่นที่แตกต่างกัน</p> <p>2. ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด</p> <p>3. โอกาสทางเศรษฐกิจที่ไม่เท่าเทียม</p>	<p>ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ</p> <p>1. ระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพ</p> <p>2. กลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน</p> <p>3. การใช้อำนาจอย่างโปร่งใสและรับผิดชอบต่อประชาชน</p> <p>การกระจายอำนาจแบบสมดุล</p> <p>1. การกระจายอำนาจควบคู่ไปกับกลไกการกำกับดูแลที่เข้มแข็ง</p> <p>2. การป้องกันการใช้อำนาจในทางที่ผิด</p> <p>3. ส่งเสริมให้ อปท. ทำงานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ</p>

สรุป

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทยมีผลกระทบทั้งในด้านบวกและด้านลบต่อความเหลื่อมล้ำทางสังคม ด้านบวก การกระจายอำนาจช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท ทำให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงบริการสาธารณะมากขึ้น เช่น การศึกษาและสาธารณสุข นอกจากนี้ยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการท้องถิ่น ด้านลบ การกระจายอำนาจอาจเพิ่มความเหลื่อมล้ำทางการคลังระหว่างท้องถิ่นที่มีทรัพยากรมากและน้อย รวมถึงปัญหาการทุจริตในการใช้อำนาจ หากไม่มีระบบการตรวจสอบที่เข้มงวด

เพื่อให้การกระจายอำนาจมีประสิทธิภาพมากขึ้น รัฐบาลควรดำเนินนโยบายที่เน้นการเสริมสร้างธรรมาภิบาล การบริหารจัดการที่โปร่งใส และการพัฒนาระบบการเงินของท้องถิ่น เพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่างท้องถิ่นต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ส่งเสริมธรรมาภิบาลและความโปร่งใสในการบริหารท้องถิ่น รัฐบาลควรพัฒนาระบบการตรวจสอบและกำกับดูแลการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การใช้อำนาจและงบประมาณเป็นไปอย่างโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ ลดโอกาสการทุจริตและการใช้อำนาจในทางที่ผิด โดยอาจมีการสร้างกลไกการตรวจสอบอิสระและเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามการดำเนินงานของท้องถิ่น

2. จัดสรรทรัพยากรและงบประมาณอย่างเป็นธรรม การจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นควรทำอย่างยุติธรรม เพื่อช่วยลดช่องว่างระหว่างท้องถิ่นที่พัฒนาแล้วและท้องถิ่นที่ยังขาดทรัพยากร โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทหรือพื้นที่ที่มีรายได้น้อย ซึ่งการจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่ห่างไกลจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำได้

3. เสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการของท้องถิ่น รัฐบาลควรสนับสนุนการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะให้กับบุคลากรในท้องถิ่น เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรและบริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาบุคลากรจะช่วยเพิ่มความสามารถในการตอบสนองความต้องการของประชาชนและเพิ่มความมั่นใจในการปกครองตนเองของท้องถิ่น

บรรณานุกรม

- โกวิทย์ พวงงาม. (2554). การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- ดาวนภา เกตุทอง. (2563). การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองท้องถิ่น. วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์. 3(2).
- พระณัฐวุฒิ พันทะลี และคณะ. (2565). ความเหลื่อมล้ำทางสังคมไทยในยุคชีวิตวิถีใหม่. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม.
- ภูริวัจน์ ปุณยวุฒิปรีดา. (2561). ความเหลื่อมล้ำ : แนวคิด สถานการณ์ในประเทศไทย และแนวทางแก้ไข. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์. 1(1).
- สมชัย จิตสุชน. (2558). ความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย: แนวโน้ม นโยบายและแนวทางขับเคลื่อนนโยบาย. รายงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร: ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- อรอนงค์ ทวีปรีดา. (2559). การกระจายและความเท่าเทียมของโอกาสทางการศึกษาและบทบาทการใช้จ่ายของภาครัฐ. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.